

debatt@klassekampen.no

KRONIKK
& DEBATTNorge må
gå foran!VEST-SAHARA
Kjersti Barsok og Lone
Lunemann Jørgensen

Vest-Saharas folk – sahara-wiene – har i altfor mange år blitt fratatt sine grunnleggende rettigheter. NTL krever at norsk næringsliv stopper støtten til uretten i Afrikas siste koloni, og at det blir avholdt en folkeavstemning om selvbestemmelse! FN og Haag har for lengst krevd at saharawiene må få avgjøre sin framtid selv. En FN-operasjon ble sendt til Vest-Sahara på nittitallet, men den har fortsatt ikke fått mulighet til å gjennomføre sitt oppdrag. Halve landets folk er på flukt. De som står opp for sine rettigheter, kastes i fengsel av marokkanske myndigheter, som ulovlig okkuperer territoriet. FN behandler Vest-Sahara som et uløst kolonispørsmål.

Marokko har støtte fra nære allierte. På den ene siden har de Frankrike, som bruker sin posisjon i FNs sikkerhetsråd og EU til å undergrave FNs fredsprosess. Frankrike forhindrer at FN får dokumentere overgrepene som begås mot folket i Vest-Sahara. På den andre siden har Marokko et internasjonalt næringsliv å lene seg på, som villig deltar i plyndringen av territoriets ressurser.

Og der finner vi den beklagelige koblingen til norsk næringsliv. Så sent som i 2018 avsa EU-domstolen en dom som stadfestet at europeiske fiskere ikke kan operere i territoriet uten at Vest-Sahara har tillatt det selv. Det er av folkerettslige grunner at norske myndigheter fraråder næringsvirksomhet i territoriet. Dessverre følger ikke alle det rådet.

At norske fiskeriinteresser tjener penger i dette territoriet undergraver fredsprosessen. Det gir en form for internasjonal legitimitet til Marokkos ugyldige krav, og det gir ulovlige bosettere mulighet til å jobbe på okkupert land. NTL støtter Vest-Saharas folks rett til selvbestemmelse. Som et lite land er vi avhengig av at folkeretten forsvares. Menneskerettigheter må vernes. Norge må gå foran, som selverklært fredsnsjon.

Kjersti Barsok,
leder NTL
Lone Lunemann Jørgensen,
leder NTL Ung
lj@ntl.no

Ytringsfrihet med forbehold?

YTRINGSFRIHET
Carl M. Frøland

26. november svarer politidirektør Benedicte Bjørnland på min kritikk av hennes operasjonsordre. Bjørnland har levert nærmest identiske svar til alle sine kritikere. Hva verre er: Dette «standardsvaret» er i seg selv lite opplysende.

«Føringene fra Politidirektoratet legger ikke opp til forhåndssensur av ytringer, slik Frøland skriver. Grunnloven inneholder et absolutt forbud mot forhåndssensur av politiske ytringer. (...) Det respekterer vi.» Denne operasjonsordren er nå trukket tilbake og erstattet av en ny. Men siden den var unntatt offentlighet, kjente verken jeg eller andre samfunnsdebattanter til dens eksakte ordlyd. Derfor måtte vi bygge på Bjørnlands mediegjengivelse av ordrens innhold. I likhet med mange andre, blant dem flere fremtredende jurister, fikk jeg klart inntrykk av at ordren åpnet for nettopp forhåndssensur – sensur av én bestemt ytring, nemlig koranbrenning. Men det er godt å se at politiet respekterer Grunnloven § 100 fjerde ledd, og at operasjonsordren nå er stedd til hvile.

Politidirektøren presiserer at «ytringsfriheten er ikke uten grenser, og blant annet hatefulle ytringer kan derfor straffes». Som en av de 17 bak oppropet «Fjern 'Rasismeparagrafen'!» er jeg sørgelig klar over denne

SITUASJONSBETINGET? Skal tilstedeværelsen av motdemonstranter begrense ytringsfriheten, spør Carl M. Frøland. Her griper politiet inn under Sians demonstrasjon. FOTO: TOR ERIK SCHRØDER, NTB SCANPIX

grensen. Uklarheten som har oppstått om koranbrenning (eller «skjending» av andre religiøse symboler) kan rammes som en «hateful full ytring» av straffeloven § 185, er bare nok et eksempel på hvor farlig denne usedvanlig tåkete paragrafen er for ytringsfriheten. Selvsensur vil lett inntreffe.

«Når noen skjender et religiøst symbol på offentlig sted i en sammenheng med stygg ordbruk, motdemonstranter og spent stemning, mener Politidirektoratet at en slik handling kan gli over i å bli en straffbar hateful full ytring», informerer Bjørnland. Hvordan definerer politiet det vage uttrykket «stygg ordbruk»? Skal tilstedeværelsen av (volde- like?) motdemonstranter legge begrensninger på selve

demonstrasjonsfriheten? Uansett er det klart at politiet må gripe inn og eventuelt avbryte en demonstrasjon hvis det skjer store ordensforstyrrelser. Men dersom politiet mistenker at det fremsettes lovstridige

politiet må vurdere hvilket hensyn som skal veie tyngst. (...) Føringene fra Politidirektoratet er tidsavgrensede og vurderes og justeres i tråd med både erfaring og PSTs trusselvurderinger.» Jeg håper virkelig ikke borger-

nes
ytrings-
og demon-
stras-
sjonsfri-
het er
prisgitt
den

Hvordan definerer
politiet det vage
uttrykket «stygg
ordbruk»?

ytringer fra demonstranter eller andre, må disse anmeldes og vurderes juridisk i etterkant av demonstrasjonen.

Bjørnland skriver: «I enkelte situasjoner blir hensynet mellom ytringsfrihet og sikkerhet satt på spissen, og

konkrete trusselsituasjonen som hersker til enhver tid. For det er vel ikke de som begår eller truer med terror, som skal trekke opp de reelle grensene for vår grunnlovsfestede frihet?»

Carl Müller Frøland,
idéhistoriker og forfatter
carlmf@hotmail.com

Det er slett ikke kunden som tar rekninga

KRAFT
Rune Kiperberg

Mørenett sitt kjøp av nett vert i media diverre eskalert som ei konfliktsak mellom regionar i Møre og Romsdal. Møre og Romsdal er etter regionreforma ein eigen region, og vårt utgangspunkt i denne saka har heile tida vore at eigarskapen til nettet bør vere innan fylket. Kraftnettet er ein samfunnskritisk infrastruktur som må og skal forvaltast til det beste for alle brukarane av nettet. Realiteten vi ser er at omklassifisering av nett er ei overføring av ansvar og oppgaver frå Statnett til vår region. Det er ei ønska utvikling at regional koordinering ikkje skal fordelast på mange aktørar, men heller til ein koordinator i kvart fylke. Mørenett har i fleire år arbeidd for å vere i posisjon for å ta eit slikt regionalt

ansvar. Vi ønsker at nettselskapa i fylket skal vere saman om å ta dette ansvaret. Om vi ikkje klarer å samarbeide er risikoen at oppgåvene forsvinn ut av fylket.

Vi registrerer at det vert hevda at med Mørenett som eigar vert det kostnadsreduksjonar for kundar i sør og tilsvarende kostnadsauke i nord. Dette kjenner vi oss ikkje igjen i. Som ansvarleg eigar av eit nettmonopol må og skal vi handsame alle kundar likt og etter same prinsipp. I den samanheng vert vi også årleg reviderte av NVE som regulator. Eigarskap gjennom eit samanhengande nett sikrar slike likehandsamingsprinsipp og vil bidra til lågare kostnader og tariffutjamning innan fylket. Dette er viktig for å legge til rette for ei god næringsutvikling innan regionen. Med Mørenett som eigar vil det vere om lag 170.000 kundar under dette samanhengande regionalnettet, medan ein med eit

alternativt eigarskap i nord ville ha 70.000 kundar under nettet. Med flest mogleg kundar under eit nett, vil løfteevne og investeringsbehov verte delt på fleire med mindre konsekvensar for den enkelte.

God beredskap og leverings- tryggleik er overordna mål i Mørenett. I dag er vi einaste selskapet i fylket som har ein døgnbemanna driftssentral kvar dag heile året. Vi har investert i nye framtidretta styringssystem som sikrar trygg drift der fleire nettselskap samhandlar med oss i dag. Når det gjeld nettet vi no kjøper, har vi gode avtaler med Statnett om drift, vedlikehald og beredskap. Mørenett sitt syn er at vi innan fylket må og skal fokusere på kostnadseffektiv forvaltning av nettet der dette i størst mogleg grad vert sett på som eit heile. Dette vil bidra til å sikre likehandsaming, god kvalitet og lav pris til det beste for kundane. Det

Klassekampen 27. november

vert hevda at vi kjemper for å legge under oss kraftnettet i fylket. Dette er feil, det vi kjemper for er gjennom ein fusjonsmodell å samle mest mogleg av kraftnettet i fylket med eit eigarskap forankra i heile fylket. Vi har sett på investeringsbehovet for nettet som Statnett skal selje, og vi registrerer at det er behov for investeringar på om lag 300–400 millionar dei komande fem åra. Dette er vi budde til å ta, anten åleine eller i samarbeid med andre selskap i fylket. For vår del håper vi på det siste.

Rune Kiperberg,
Adm.dir. i Mørenett
rune.kiperberg@morennett.no